UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

СИЛА В ОБ’ЄДНАННІ: ЯК ВПО МОЖУТЬ ДОСЯГТИ БІЛЬШИХ УСПІХІВ РАЗОМ

Об’єднання ВПО можуть допомогти **досягти цілей,** які відповідають їхнім спільним інтересам, **забезпечити соціальну справедливість, захист і реалізацію всіх прав ВПО.**

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

ЯК ВПО МОЖУТЬ ВПЛИВАТИ НА МІСЦЕВУ ПОЛІТИКУ?

- ВПО мають право брати **участь у вирішенні питань місцевого значення** через інструменти локальної демократії **як жителі громади*.**

- **Жителька / житель** — громадянка / громадянин України, яка / який задекларувала/вав або зареєструвала/вав місце проживання на території територіальної громади або **фактичне місце проживання / перебування якого підтверджує довідка про взяття на облік ВПО**

(крім військовослужбовиці / військовослужбовця строкової служби, людини, яка за вироком суду перебуває в місці позбавлення волі).

*ЗУ «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших законодавчих актів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування» № 3703-IX від 09.05.2024.

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

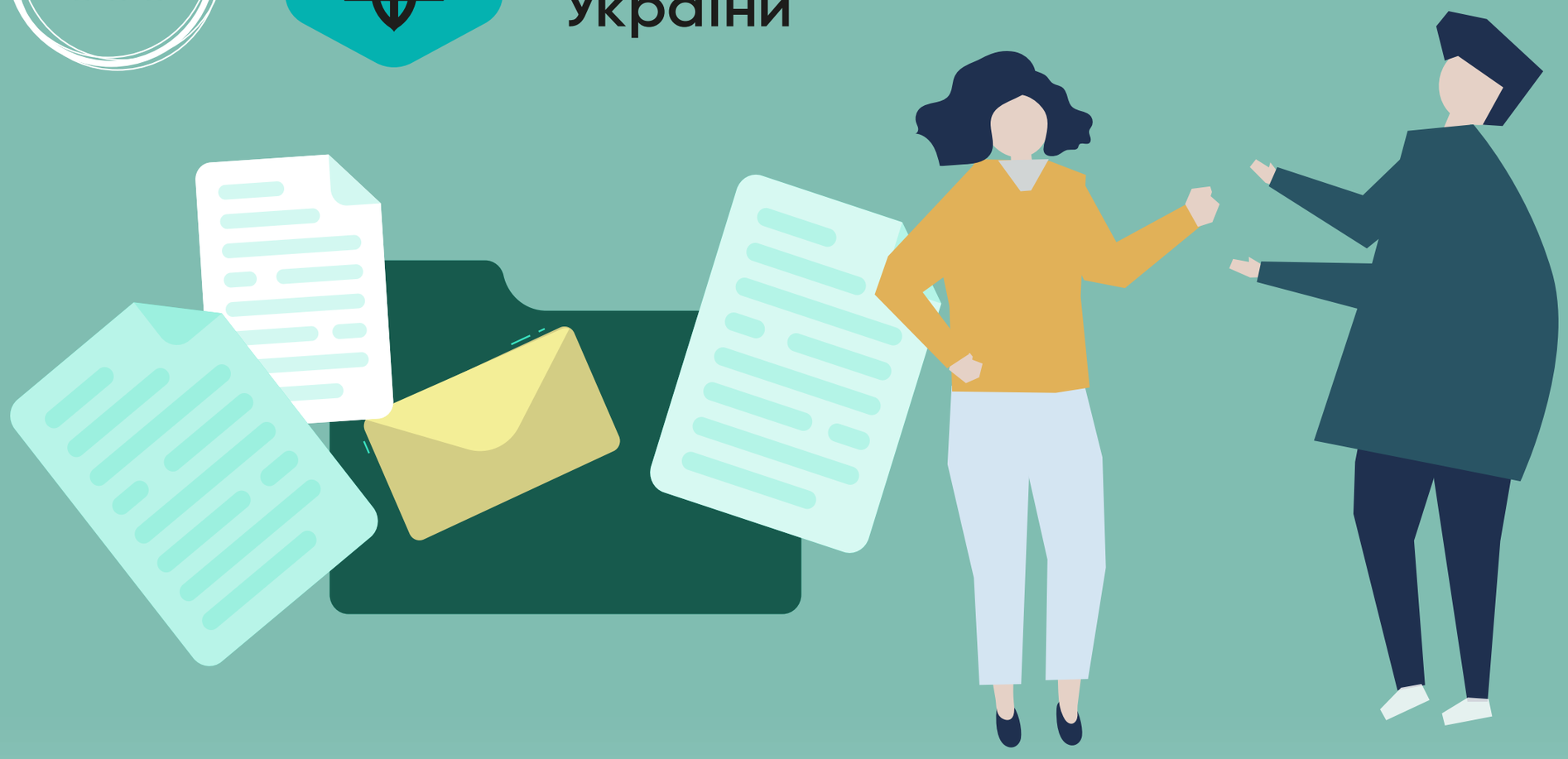

Жителі громади, зокрема ВПО, можуть долучатися до таких заходів і об’єднань для розв’язання питань місцевого значення:

1) місцевий референдум
2) загальні збори (конференція) жителів (див. картку 4)
3) місцеві ініціативи (див. картку 4)
4) громадські слухання (див. картку 5)
5) планування та розподіл коштів місцевого бюджету
6) публічні консультації, організовані органами місцевого самоврядування
7) участь у консультативно-дорадчих органах, створених при органах та / або посадових особах місцевого самоврядування (див. картку 6)
8) громадське оцінювання діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування (див. картку 7)
9) інші форми участі, що не суперечать закону

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

Загальні збори (конференція) жителів — зібрання всієї або частини громади, на якому можна **вирішити питання місцевого значення.**

Скільки людей потрібно?

- **Для загальних зборів** — понад 1/2 жителів із правом голосу, які проживають на території проведення загальних зборів.

- **Для конференції** — понад 2/3 кількості делегатів, визначеної за квотою.

Місцева ініціатива — можливість для жителів **самостійно підготувати проєкт рішення.**

Місцева рада розглядає рішення (проєкт) на наступній черговій сесії.

На сесію обов’язково запрошують людей, уповноважених загальними зборами / конференцією (членкинь / членів ініціативної групи з питань місцевої ініціативи), з правом виступу.

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

Громадські слухання – зустріч із місцевими депутатками /депутатами та представницями / представниками місцевого самоврядування, на якій можна **обговорити питання місцевого значення та внести пропозиції щодо їх вирішення.**

Громадські слухання обов'язково проводять, коли потрібно:

- прийняти статут громади або внести зміни до нього
- обговорити проєкт концепцій, програм, стратегій, планів (крім стратегічного плану розвитку громади та змін до нього), бюджету місцевого самоврядування та інші питання, визначені законом або статутом громади

Місцева влада розглядає пропозиції, внесені за результатами громадських слухань, протягом 30 календарних днів.

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

Консультативно-дорадчий орган — допоміжний орган, який місцева влада утворює на постійній або тимчасовій основі для здійснення своїх повноважень. **Діє на громадських засадах за колегіальним принципом.**

Рада з питань внутрішньо переміщених осіб (Рада ВПО) — одне з таких об'єднань.

Завдання Ради ВПО — реалізувати регіональну політику у сфері **забезпечення і захисту прав та інтересів ВПО.** Крім того, такі ради сприяють ефективній роботі громад і допомагають розвивати дієві механізми **адаптації та інтеграції ВПО.**

Переселенці можуть брати участь у діяльності Ради ВПО, зокрема:

- подавати свою кандидатуру до складу Ради ВПО
- брати участь у її відкритих засіданнях
- направляти пропозиції та ініціювати питання для розгляду на засіданні

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

Громадське оцінювання діяльності органів і представниць/ників місцевого самоврядування — форма громадського контролю, яка дає змогу аналізувати їхню роботу.

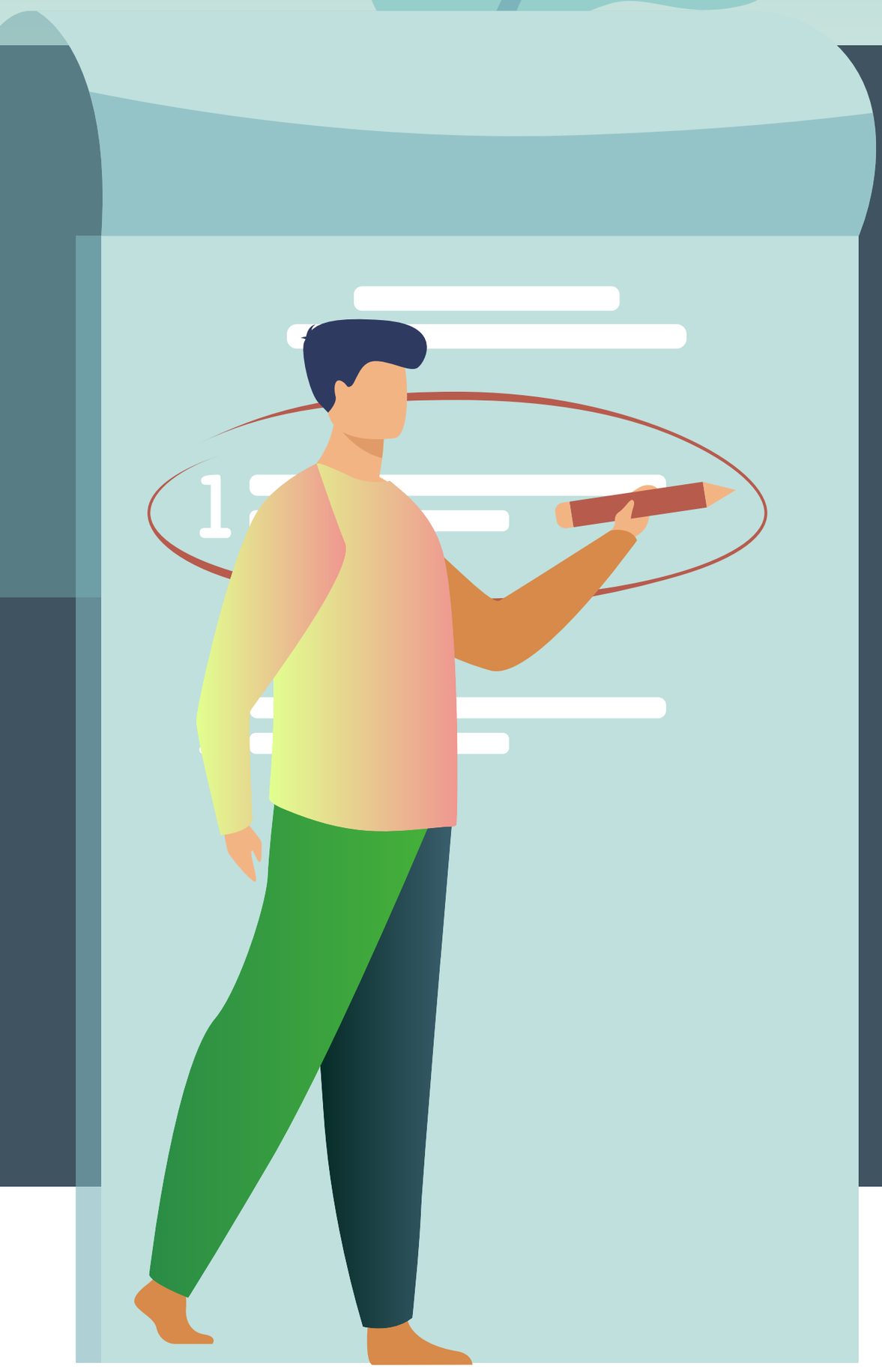

Висновки та пропозиції, підготовлені за результатами оцінювання, розглядають:

- виконавчий комітет за участю ініціаторок / ініціаторів оцінювання — протягом 30 робочих днів від дня їх надходження

- місцева рада — на наступній черговій сесії ради

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

ПРИКЛАДИ УСПІШНОГО ОБ’ЄДНАННЯ ВПО

- У Мукачеві, Чернігові, Києві та Хмельницькому ВПО **відкрили коворкінги** «AwareZone» для місцевої молоді та переселенців.
  У хмельницькому коворкінгу за волонтерські кошти облаштували 15 робочих місць з комп’ютерами.

- ГО «Д.О.М.48.24» на Івано-Франківщині працює у трьох напрямах: **захист прав жінок, розвиток культури, розвиток соціального підприємництва.**

  Ініціативи організації:
  проєкти «Безпечні простори», «Центри підтримки та розвитку жінок», «Beauty Coworking», навчання для масажисток, манікюрниць і тренерок, бізнес-курс, документальний театр, пікнік для ВПО, ярмарки вакансій, Форум жіночих історій, подкаст з історіями жінок, які зуміли вийти з кола домашнього насильства.

- У Вінниці ВПО **створили житлово-будівельний кооператив** «Спільна справа» та за власні кошти **звели будинок** на 105 квартир.

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

ПРИКЛАДИ УСПІШНОГО ОБ’ЄДНАННЯ ВПО

- У селі на Кіровоградщині ВПО з Рубіжного та місцеві жителі об’єдналися в ініціативну групу, **виграли грант і отримали техніку для обробки землі.** Активісти працюють на своїх городах, обробляють покинуті ділянки та постачають свіжі органічні овочі **родинам вимушених переселенців.**

- Три громадські організації з Донеччини утворили неформальну коаліцію «Інклюзивне Відновлення України», куди ввійшло 25 громадських організацій із різних областей країни. Коаліція **напрацьовує зміни до законодавства у сфері відновлення,** щоб удосконалити механізми залучення громадськості до цих процесів.

- БФ «Волонтерська спілка “ПОРУЧ”» **розвиває культуру волонтерства,** об’єднуючи людей для взаємодопомоги та підтримки. 70% команди — ВПО із зони бойових дій або окупованих територій.

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Міністерство розвитку громад та територій України

ПРИКЛАДИ УСПІШНОГО ОБ’ЄДНАННЯ ВПО

- У Білоцерківській, Кам’янській, Кам’янець-Подільській та Рівненській громадах Ради ВПО **розробили й допомагають впроваджувати місцеві програми інтеграції переселенців.**

- У новій редакції статутів Хмельницької та Луцької громад завдяки Радам ВПО передбачено, що **переселенці можуть брати участь в усіх формах участі громадян у місцевому самоврядуванні.**

- У Кропивницькому та Полтаві Ради ВПО **переконали владу відновити програми оздоровлення та відпочинку дітей і збільшити їхнє фінансування** для охоплення дітей, які перемістились з окупованих територій та територій, на яких відбуваються бойові дії.

Цей матеріал підготував Благодійний фонд «Стабілізейшен Суппорт Сервісез» за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ “ССС”» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства. Інформація актуальна станом на 31.01.2025.